

แบบฟอร์มการจัดการข้อมูลและความรู้ (Data Management & Knowledge Management)

ประเด็นความรู้/เรื่อง : หลักการพัฒนาสาธารณสุขในชุมชนให้ได้มาตรฐาน Healthy Accessibility Safety (HAS)

เหตุผลที่ทำ/ผลกระทบ :

เนื่องจากห้องสุขาสาธารณสุขในชุมชนส่วนใหญ่พบปัญหาในหลายด้านทั้งด้านความไม่สะอาดซึ่งเกิดจากการขาดการดูแลทำความสะอาด จำนวนห้องสุขาไม่เพียงพอต่อผู้ใช้บริการและไม่มีความปลอดภัยให้กับผู้มาใช้บริการ จึงจะต้องพัฒนาสาธารณสุขในชุมชนให้ได้มาตรฐาน Healthy Accessibility Safety เพราะถ้าห้องสุขาสาธารณสุขในชุมชนไม่ได้ตามมาตรฐาน Healthy Accessibility Safety จะส่งผลให้เป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค เช่น เชื้ออีโคไล (Escherichia coli) ก่อให้เกิดอาการท้องเสีย ท้องร่วง เชื้อโคลิฟอร์ม (Faecal coliform bacteria) ทำให้ถ่ายเป็นน้ำ เป็นมูกเลือด เป็นต้น และส่งผลกระทบต่อความไม่พึงพอใจของผู้มาใช้บริการที่มาใช้บริการห้องสุขาสาธารณสุขที่ไม่สะอาด ไม่เพียงพอและไม่ปลอดภัย

ข้อแนะนำ/ข้อควรปฏิบัติ :

ห้องสุขาสาธารณสุข คือห้องสุขาในที่สาธารณะเช่น ศาลาสาธารณะ แหล่งท่องเที่ยว สวนสาธารณะ สุขาสธารณะริมทาง เป็นต้น ที่ต้องจัดเตรียมไว้ให้ประชาชนทั่วไปใช้บริการโดยมีผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมาก จึงต้องมีการพัฒนาสาธารณสุขในชุมชนให้ได้มาตรฐาน Healthy Accessibility Safety (HAS) เพื่อให้ประชาชนได้ใช้สุขาสาธารณสุขที่สะอาด เพียงพอ ปลอดภัย รวมทั้งเฝ้าระวังด้านความสะอาดไม่ให้เป็นแหล่งแพร่โรคติดต่อและเพื่อความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการ โดยการพัฒนาสาธารณสุขในชุมชนให้ได้มาตรฐาน Healthy Accessibility Safety (HAS) มีประเด็นสำคัญในการพัฒนาสาธารณสุขประกอบด้วย 3 ประเด็นสำคัญ 1. สะอาด (Healthy) หมายถึง สุขุมจะต้องได้รับการดำเนินการให้ถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitation Conditions) เช่น ห้องสุขาและสุขภัณฑ์ทั้งหมดจะต้องสะอาด ไม่มีกลิ่นเหม็น มีวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการ เช่น น้ำสะอาด สบู่ล้างมือ กระดาษชำระเพียงพอ การเก็บกักหรือบำบัดสิ่งปฏิกูลถูกต้องและมีสภาพแวดล้อมสวยงาม ซึ่งจะส่งผลดีต่อทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้ใช้บริการ 2. เพียงพอ (Accessibility) หมายถึง ต้องมีสุขุมให้เพียงพอแก่ความต้องการของผู้ใช้รวมถึงผู้พิการผู้สูงอายุ หญิงมีครรภ์ และสุขุมต้องพร้อมใช้งานตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ และ 3. ปลอดภัย (Safety) หมายถึง ผู้ใช้บริการจะต้องปลอดภัยขณะใช้สุขุม เช่น สถานที่ตั้งสุขุมไม่เปลี่ยว ห้องสุขาแยกเพศชาย - หญิง

การดำเนินงานการจัดการสาธารณสุขในชุมชน

1. การสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลสาธารณสุข ประเมินความพร้อมและความเป็นไปได้ในการพัฒนาสาธารณสุข
2. เสนอแนวทางการพัฒนาสาธารณสุข ดำเนินการปรับปรุง / พัฒนาสาธารณสุข
3. การขอรับการประเมินและรับรองมาตรฐานสาธารณสุข ติดตาม ควบคุม กำกับ การจัดการสาธารณสุข
4. พัฒนาศักยภาพบุคลากร เฝ้าระวังด้านความสะอาดสาธารณสุข
5. วิเคราะห์และประเมินผลโดยการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของพื้นที่โดยมีองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและชุมชนเป็นผู้ผลักดันและขับเคลื่อนหลัก
6. การกำหนดผู้รับผิดชอบการจัดการสาธารณสุข

วันที่จัดทำ : 5 พฤษภาคม 2563

แหล่งข้อมูลอ้างอิง :

- คู่มือทำอย่างไรให้สวมสะอาด พิมพ์ครั้งที่ 6 สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข http://env.anamai.moph.go.th/ewt_dl_link.php?nid=746

- เกณฑ์มาตรฐานสวมสาธารณสุขระดับประเทศ
http://env.anamai.moph.go.th/ewt_dl_link.php?nid=527

ผู้จัดทำ : นางสาวอนงค์ คำตัน และนายศักดิ์สินคร คำภีระ